

กรรม การเกิดใหม่กับความเป็นโรค

๕ ศาสตราจารย์ทางแพทยศาสตร์ต่างใจ ๕

ความไม่เป็นโรคคือลาภอันประเสริฐ นั่นคือความจริงที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ มนุษย์แทบจะทุกคนมักต้องป่วยเป็นโรคกันทั้งนั้น สาเหตุของการเป็นโรคในการแพทย์แผนปัจจุบัน (ที่เอาเฉพาะเรื่องของกาย อวัยวะหรือสสารเป็นตัวตั้งแทบว่าประการเดียว) นั้นมีมากมาย แต่โรคแทบทั้งหมดที่เป็นในเด็กมักเป็นเรื่องของการติดเชื้อจากภายนอกซึ่งเป็นโรคเฉียบพลัน หรือความผิดปกติทางพันธุกรรมจากภายในที่เป็นเรื้อรัง ส่วนที่เป็นในผู้ใหญ่มักเป็นโรคเรื้อรัง (ยกเว้นโรคติดเชื้อมากมาย เช่น ไข้หวัดใหญ่ 2009 ที่กำลังระบาดอยู่) เช่น โรคมะเร็งหรือโรคที่มาจากความผิดปกติของภูมิคุ้มกันหรือของการเผาผลาญกับความผิดปกติจากภายในร่างกาย เช่น โรคแพ้ต่างๆ รวมทั้งโรคหอบหืด ซึ่งแทบทั้งหมดเกิดจากการแพ้สารโปรตีนต่างๆ โรคจากความผิดปกติของการเผาผลาญ เป็นต้นว่าเบาหวาน หรือความผิดปกติภายในอื่นๆ เช่น หลอดเลือดแดงเป็นต้นว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูงที่เกี่ยวข้องกับหัวใจ สมองและไต อุบัติเหตุก็ถือว่าเป็นโรคอย่างหนึ่ง คนที่ตลอดชีวิตนั้นไม่เคยหาหมอเลยนับว่าโชคดีที่สุด แต่ไม่ว่าอย่างไรก็ตามในระยะปลายของชีวิตก็ต้องป่วยด้วยโรคแห่งความเสื่อมหรือความชราในที่สุดก็ต้องมีการจำพรากจากกัน ทั้งนี้ก็เพราะว่าการป่วยเป็นโรคทุกครั้งก็เป็นเช่นการเกิด การแก่ชรา และการตายที่ล้วนเป็นผลเนื่องจากการกรรมที่นอนแนบเนื้ออยู่กับจิตไร้สำนึกของตนและเผ่าพันธุ์โดยรวมตั้งแต่เริ่มต้นได้กระทำไว้ในอดีตเป็นเหตุ ซึ่งเมื่อได้ก่อกรรมนั้นๆ แล้วก็ต้องได้รับผลกรรมตอบแทนทั้งนั้นเพียงแต่จะเมื่อไรเท่านั้นเอง การเกิดใหม่จึงมีส่วนสำคัญยิ่งเพราะเป็นผล

แห่งกรรมที่ผู้หนึ่งๆ หมู่คนนั้นๆ หรือประเทศชาติ หรือแม้แต่มนุษย์ชาติจำต้องชดใช้หรือได้รับ

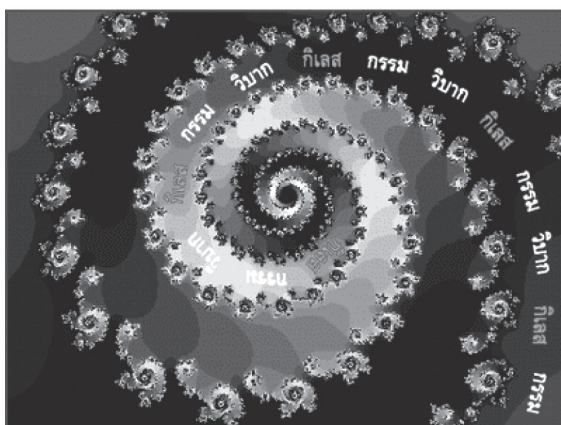
ในความเข้าใจของผู้เขียน มีสองประการที่ทำให้ผู้เขียนคิดว่ากรรมกับการเกิดใหม่ไม่ใช่เป็นแค่ปรัชญาของศาสนาที่อุบัติขึ้นที่อินเดียเท่านั้น หรือเป็นผลสืบเนื่องของสติปัญญาความฉลาดที่เป็นตรรกะภูมิปัญญาธรรมดาๆ

(intelligence) ของปัญญาชนอินเดียที่ฉลาดเท่านั้นแต่น่าจะเป็นปัญญาปริชาญาณหยั่งรู้ (intuition) ที่ได้มาจากจิตตั้งมั่นอยู่ในสมาธิของผู้ปฏิบัติรวมทั้งพระพุทธองค์แล้วขยายต่อๆ กันมาสองประการนั้น ได้แก่ วิวัฒนาการของจิตซึ่งเป็น

เป้าหมายของจักรวาลและเป้าหมายของชีวิตหนึ่งกับการกรรมและการเกิดใหม่ที่แยกกันไม่ได้เพราะต้องไปด้วยกันตลอดกาลอีกหนึ่งนั้นผู้เขียนหมายถึงชีวิตของสัตว์โลกที่เวียนว่ายตายเกิดและมีจิตวิวัฒน์ไปเรื่อยๆ เรียนรู้ไปเรื่อยๆ ตายและเกิดใหม่ไปเรื่อยๆ เพื่อชดใช้หรือได้รับซึ่งผลกรรมนั้นๆ ในจักรวาลสามมิติหรือวัฏสงสารแห่งนี้ จนกว่าจะวิมุตติหลุดพ้นได้พบกับนิพพาน

หากเรามองทางด้านดึกดำบรรพ์วิทยาศาสตร์และจิตวิทยา เราจะพบความเชื่อของมนุษย์ดึกดำบรรพ์ตั้งแต่ยังเป็นมนุษย์ถ้าไม่ว่าจะที่ไหนในโลก ความตายไม่ใช่ความจบสิ้นของชีวิต การกลับมาใหม่หรือการเกิดใหม่เชื่อว่ามีจริงจากการศึกษาของดึกดำบรรพ์วิทยาศาสตร์และนักวิจัยหลากหลาย ได้ให้ข้อสรุปที่แทบจะเป็นเอกภาพแก่เราในปัจจุบันว่า (ยกเว้นแต่นักวัตถุนิยมจำหรือ นักวิทยาศาสตร์กายภาพ นักวิชาการจำนวนไม่มากนักกับคนรุ่นใหม่จำนวนไม่น้อยนั่นคือ ยกเว้นคนที่เชื่อแต่อวัยวะประสาทการรับรู้ภายนอกทั้งห้า ตาหู จมูก ลิ้นและการสัมผัสบอก) ชีวิตไม่ได้สิ้นสุดที่ความตายดังจะเห็นได้จากหลุมฝังศพของคนดึกดำบรรพ์ต่อมา มนุษย์เราในสมัยก่อนประวัติศาสตร์หรือแถบช่วงเวลานั้นเช่นการทำมัมมี่ที่อียิปต์ หรือสุเมเรียหรืออเมริกาใต้ ล้วนแล้วแต่แสดงข้อสันนิษฐานไปเช่นนั้นชาวจีนและคนโบราณในที่อื่นๆ ได้พูดถึงความเชื่อที่ตกทอดมานานถึงความดีความชั่วของคน และการให้รางวัลกับการลงโทษของสวรรค์ อันเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดของ

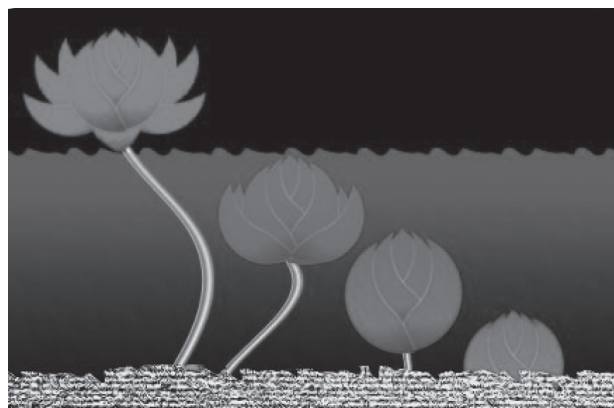

มนุษย์และการอยู่ร่วมกันในสังคมในตอนนั้นทั้งนี้ได้มีกฎธรรมชาติที่สำคัญยิ่งกฎหนึ่งซึ่งเชื่อถือกันมาตั้งแต่สมัยโบราณที่ว่านั้นไม่ว่าจะเป็นคนที่อยู่ในภูมิภาคใดของโลกกฎธรรมชาตินี้ได้แยกขอบเขตของจักรวาลเป็นสามส่วน คือ ดิน มนุษย์ ไฟ (สวรรค์) และการกระทำ ความดีความชั่วของสัตว์โลกเฉพาะมนุษย์โลกในช่วงที่มีชีวิตอยู่นั้นคือห่วงโซ่ที่ยิ่งใหญ่ (the great chain of being) อันเป็นปรัชญาสำคัญที่เรียกว่า ปรัชญาสากลนिरันตรของมนุษยชาติไม่ว่าจะเป็นใครและอาศัยอยู่ที่ภูมิภาคใดของโลก ต่างก็มีปรัชญาเดียวกันนี้หรือคล้ายๆ กันนี้เหมือนกัน (perennial philosophy ซึ่งนักจิตวิทยาปัจจุบันเชื่อว่าเป็นเรื่องของวิวัฒนาการทางจิตและเรียกว่า perennial psychology)

กรรมและการเกิดใหม่ ในความเห็นของผู้เขียน จึงเป็นทั้งกฎและกลไกของธรรมชาติอันเป็นความจริงแท้โดยมีพลวัตรการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลมาจากการกระทำโดยเจตนาไม่ว่าทางจิตใจวาจาหรือทางกายของชีวิตสัตว์โลกหรือมนุษย์ โดยการกระทำหรือกรรมนั้นมีต้นเหตุจากอวิชชาที่ขัดแย้งกันเป็นแรงกรรมทำหน้าที่ขับเคลื่อนกรรมและการเกิดใหม่นั้นๆ (dynamicity) ซึ่งเป็นการอธิบายของพุทธศาสนาที่กล่าวถึงแรงหรือพลังงานกรรมที่ (ในพื้นฐานของอุบัติกาลของจักรวาลนั้น) ไม่สามารถแยกเรื่องของปฐมพลังงานจากปฐมจิตได้ (primordial energy – primordial consciousness) ทั้งนี้ท่านผู้อ่านจะต้องไม่ลืมอย่างหัวเด็ดตีนขาดว่า ในพุทธศาสนานั้นไม่มีคำว่า “ใช้ตัวตนหรือมีตัวตน” (อนัตตา) ดังนั้นมันจึงไม่ได้มีความแตกต่างกันระหว่างสัตว์กับมนุษย์ซึ่งต่างก็เป็นสัตว์โลกด้วยกัน มันจึงไม่มีคำว่า ถ่ายทอด “สิ่ง” (entity) จากชีวิตสู่ชีวิต (หรือสำหรับมนุษย์ - soul) ไปเรื่อยๆ

“จิต” ในศาสนาพุทธนั้นมีความกว้างใหญ่ไพศาลยิ่งนัก โดยรวมตั้งแต่จิตพื้นฐานที่เป็นจิตร่วมซึ่งกล่าวมาแล้วอาจเข้าใจว่าคล้ายกับ unconscious continuum ของคาร์ล จุง ที่ส่วนหนึ่งมาอยู่ในมนุษย์แต่ละคนหรือในสัตว์โลกที่รวมมนุษย์ในพระพุทธศาสนาและวิวัฒนาการต่อไป เช่น เป็นจิตรู้ เป็นจิตสำนึก เป็นความจำ ฯลฯ ในวิทยาศาสตร์นั้น นักฟิสิกส์บางคนคิดว่าจิตน่าจะเป็นคลื่นอนุภาคชนิดหนึ่ง (นักฟิสิกส์แห่งยุคใหม่บางคนที่ว่า จะเรียกจิตว่า spiriticle หรือ spiratron) ที่มีรูปร่างเหมือนกัน แต่มีประจุไฟฟ้าตรงกันข้ามกันซึ่งพอเจอกันเข้าก็จะทำลายกัน แต่จะมีอนุภาคใหม่สองตัวที่เกิดใหม่มาแทนที่สองตัวเก่าที่ทำลายกันนั้น จิตที่เป็นคลื่นอนุภาคสำหรับนักฟิสิกส์แห่งยุคใหม่บางคนนั้นก็เช่นเดียวกัน ซึ่งในที่สุดปฏิภาณจะเรียกว่า สัมผัสปฏิภาณหรือวิญญานหรือวิญญานโสตะ หรือสังสารวิญญาน

ในพุทธศาสนานั้น ทฤษฎีของกรรมเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งและพลังงานหรือแรงกรรมที่จะติดอยู่กับจิตโดยแยกจากกันไม่ได้ ก็จะติดตามจิตไปสู่การเกิดใหม่เรื่อยไป จนกระทั่งอวิชชาและตัณหาหมดไปโดยสิ้นเชิง (ชินะ ชาติ อวิชชา วิหาตะ วิชชา อุปปนา) นั่นคือ การตัด

ไปจนหมดทั้งอวิชชาและตัณหา ทำให้พ้นทุกข์ อย่างถูกต้องทั้งไปจนหมดทฤษฎีแห่งกรรมที่ต้องคู่กับการเกิดใหม่เสมอ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นพุทธศาสนาในนิกายใดถ้าหากเป็นพุทธศาสนาในระยะเริ่มแรกจริงๆ แล้วแม้ในศาสนาที่มาจากลัทธิพระเวทย์ก็ว่าได้เหมือนกัน เพียงแต่ในพุทธศาสนาจะอธิบายว่าเป็นเรื่องธรรมชาติของเหตุที่ก่อผลธรรมดาซึ่งนักวิชาการตะวันตกมักคิดว่า กรรมเป็นอภิปรัชญา (metaphysic) ซึ่งผู้เขียนคิดว่ามันเป็นวิทยาศาสตร์ทั้งแท่ง ซึ่งโดยหลักการแล้วกรรมอาจจะเป็นในรูปของปัจเจกหรือโดยรวมก็ได้ ฉะนั้นคนแต่ละคนหรือแต่ละหมู่คนกระทั่งชาติหรือมนุษยชาติเอง อาจได้รับผลกรรมก็ได้ เช่นการเป็นโรคของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน หรืออุบัติเหตุที่เกิดกับหมู่คนหรือโรคระบาดที่เป็นกับมนุษยชาติหรืออะไรที่ร้ายแรงกว่านั้นคือเกิดกับทั้งโลกก็ไม่ต้องไปโทษใครนอกจากตัวเองและการกระทำในอดีตที่ขับเคลื่อนด้วยแรงหรือพลังงานกรรมโดยมีอวิชชาและตัณหาเป็นเชื้อเพลิง แต่ดังที่ได้กล่าวมาแล้วกรรมจะต้องเป็นการกระทำโดยความตั้งใจหรือเจตนาทำ ทั้งด้วยกายวาจา หรือจิตใจที่รวมความคิด หรือแม้แต่ความรู้สึก คืออะไรก็ตามไม่ว่าร้ายหรือดีที่มากกระทบกับจิตเราหรือหมู่คณะหรือใหญ่กว่า แล้วส่งให้มีการกระทำหรือกรรมหรือกริยาย่อมจะสร้างปฏิภานทั้งนั้นปฏิภานจึงมีพลวัตรต่อไปซึ่งสามารถผลิตความตั้งใจใหม่ หรือเจตนาใหม่ที่ต่อเนื่องกัน (continuum dynamicity) สร้างเป็นการกระทำใหม่ความตั้งใจหรือกรรมใหม่ได้อีก ซึ่งถ้าหากเรามองดูเรื่องของการกระทำ (ซึ่งต้องใช้แรงหรือพลังงานกระทำ) ในทางด้านของวิทยาศาสตร์และเหตุผลกริยา หรือการกระทำใดๆ ย่อมต้องมีปฏิภานสนองตอบเสมอ เพราะตามกฎข้อที่หนึ่งของเทอร์โมไดนามิกส์นั้นพลังงานจะหายสาบสูญไปไม่ได้ นอกจากเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่นหรือแม้แต่สสารวัตถุหรือรูปร่างก็ได้ กริยาจะต้องมีปฏิภานเสมอ เพียงแต่เราต้องระลึกว่าความเป็นชีวิตเป็นมนุษย์และสังคมของมนุษย์นั้นสุดที่จะซับซ้อนยิ่งนักเรื่องของปฏิภานเรื่องของผลกรรมก็ต้องสุดที่จะซับซ้อนตามไปด้วย

